

Den Kongelige Afstøbningssamling i Vestindisk Pakhus bliver måske tvangsforflyttet, uden at Statens Museum for Kunst kan gøre til eller fra. FOTO: SCANPIX

Kulturarv. En række af statens kulturhistoriske ejendomme kan snart få nye ejere. Bag lukkede døre drøfter ministerielle embedsmænd at afsætte de fredede eller bevaringsværdige bygningsværker. I kunstverdenen frygter man det værste.

Udsalg af arvesølvet

AF TOBIAS MØLLER OG HENRIK DØRGE

Går man langs den københavnske havnefront fra fiskeplatterne og fadøllene i Nyhavn og til Kodakøjeblikkene ved Langelinie, passerer man undervejs en syvetagers bygning i mørkerøde mursten med sorte teglsten på taget. Det er Vestindisk Pakhus. Det råtudseende 1700-tals-byggeri står som en skamstøtte over den danske kolonitid. Det var her, slavehandelens rigdomme i form af kaffe, sukker og tobak blev opmagasineret. I dag vidner kridhvvide gipsskulpturer bag ruderne i den fredede ejendom om en anden form for rigdom. De tre nederste etager har siden 1995 huset Den Kongelige Afstøbningssamling med 2200 gipsskulpturer, der spænder over 5000 års europæisk skulpturhistorie, men som går en usikker fremtid i møde.

For Vestindisk Pakhus med de mange gipsafstøbninger er en af flere kulturhistoriske perler, som snart kan blive privatiseret. I mere end et år har embedsmænd fra blandt andet Finansministeriet og Kulturministeriet deltaget i en tværministeriel arbejdsgruppe, hvor man overvejer at sælge ud af nogle af statens markante bygningsværker. Drøftelserne foregår bag lukkede døre, og de kredser ikke mindst om de økonomiske aspekter. Ved at sælge ud af nogle af statens slotte og kulturejendomme kan finansminister Kristian Jensen indkassere en klækkelig gevinst, og i tilgift vil Kulturministeriet få reduceret udgifterne til at vedligeholde og restaurere de gamle kulturhistoriske bygninger.

Hvad udsalgene så vil have af konsekvenser for dansk kunst og kulturarv, vides foreløbig ikke.

På Statens Museum for Kunst (SMK), der råder over Vestindisk Pakhus og afstøbningssamlingen, er man nervøse for udfaldet af drøftelserne. Snakken om et muligt frasalg af ejendommen har floreret på rygtebasis gennem flere år og er taget til i løbet af de sidste par uger, fortæller direktør Mikkel Bogh fra SMK, der er frustreret over

ikke at være bedre orienteret af ministerierne.

»Jeg fik at vide i rygtets form for et par uger siden, at der var noget under opsejling. Der er desværre ikke nogen, der holder mig orienteret om processen. Jeg ville meget gerne tages med på råd,« siger han.

SMK-direktøren frygter, at den tværministerielle gruppe anser afstøbningssamlingen, der i de seneste år kun har været tilgængelig for offentligheden i to til tre uger om året, for at være en lagerbeholdning, og at man derfor bare kan rykke samlingen til et hvilket som helst andet sted. Når samlingen ikke har været mere åben, end den har, skyldes det ifølge direktøren, at man på grund af det årlige topcents sparekrav og faldende indtægter har set sig nødsaget til at begrænse åbningstiden gevaldigt. Står det til ham, kommer samlingen dog til at holde mere åbent og spille en helt central rolle for museet fremover.

»Jeg ville gerne sidde omkring et mødebord og forklare, hvad vi faktisk har af planer for den samling, og hvad den har af potentiale, inden meldingen pludselig kommer til mig om, at nu skal den til et eller andet tilfældigt sted,« siger han.

I foreningen Afstøbningssamlingens Venner, der blev oprettet i 2002, da man første gang forkortede samlingens åbningstider, deler man direktørens frygt for, at samlingen skal ende på et lager. Selve flytningen vil koste SMK dyrt og vil desuden frarøve fagfolk og lægmænd adgang til en på verdensplan helt unik samling af gipsskulpturer, der blandt andet udmærker sig ved at indeholde næsten samtlige af Michelangelos værker.

»Københavnersamlingen rangerer som en af de tre bedst bevarede i verden,« siger Ernst Jonas Bencard, der er foreningens talsmand og til daglig er forsker på Thorvaldsens Museum.

Selvom ingen reelt ved, hvad samlingen er værd i kroner og ører, mener han, at den kulturhistorisk må vurderes til at være, ja, uvurderlig. Snakken om at sælge Vestindisk

Pakhus vidner, ifølge Bencard, derfor om, at embedsmændene i ministerierne ikke aner, hvor værdifuld samlingen egentlig er.

ET andet imponerende bygningsværk i hovedstaden, som staten formentlig vil sælge, er Gammel Dok Pakhus med en af de mest karakteristiske bygningsprofiler ved Københavns Havn. Ejendommen fra 1882, der er erklæret bevaringsværdig, har stået halvtom, efter at Dansk Arkitektur Center tidligere på året rykkede ind i den nyopførte BLOX på den anden side af havnen. Tilbage i det gamle pakhus er nu Statens Værksteder for Kunst (SVK), der består af ti atelierer og fuldt udstyrede specialværksteder med dygtige håndværkere tilknyttet. Permanent er omkring 20 kunstnere i sving på stedet, hvor en lang række anerkendte kunstnere gennem årene har haft mulighed for at arbejde i store formater, som deres eget værksted og udstyr ikke tillader.

Men det får nok snart en ende. Allerede for to år siden, efter at den smalle Venstre-regering havde opgivet at rykke SVK til Kronborg i Helsingør som led i første runde af udflytningen af statslige arbejdspladser – fordi det ville koste 124 millioner kr. at udflytte blot otte arbejdspladser – tilkendegav Kulturministeriet, at man ville »arbejde videre med at finde en alternativ placering« til SVK, der holder til »på en af Københavns dyreste adresser med en meget høj kvadratmeterpris«. Blandt ansatte i Kulturministeriet gættes på, at Gammel Dok Pakhus kan indbringe staten omkring 200 millioner kr., hvis det sælges og restaureres til kontordomicil. Problemet er bare, at det er dyrt at flytte værkstederne, og i et *worst case scenario* kan et salg af ejendommen således samtidig betyde lukning af SVK.

Det er ikke kun i hovedstaden, at den tværministerielle arbejdsgruppe har fået øje på statslige ejendomme, der kan frasælges. I Aalborg fik man for to-tre år siden besked om, at renæssanceperlen Aalborghus Slot var på en liste over potentielle frasalg. Det ærgrer rådmænd i kommunens Sundheds- og Kulturforvaltning, Mads Duedahl (V),

der helst ser, at slottet forbliver i statsligt regi. Han har forståelse for, at det kan være nødvendigt at trimme ejendomsporteføljen, men stiller sig uforstående over for, at et slot af den historiske betydning tilsyneladende ikke har større prioritet. Ligesom direktøren fra Statens Museum for Kunst, Mikkel Bogh, er han også frustreret over den manglende inddragelse i processen.

»Som jeg har fået det refereret af mine embedsmænd, hører vi om, at slottet er kommet på en salgsliste, uden at have haft mulighed for at kunne gøre indsigelser. Så processen op til er jeg lidt ærgerlig over.«

Det cirka 300 år gamle Charlottenlund Slot med tilhørende romantisk landskabshave kan ligeledes ende med at blive solgt ud af staten. Oprindeligt var palæet nord for København kongeligt residensslot, og i dag er det blandt de cirka 30 ejendomme, som Slots- og Kulturstyrelsen har ansvaret for. Der har imidlertid længe været planer om at slippe det statslige ejerskab af det fredede slot. Sidste år indgik styrelsen en 20-årig lejeaftale med et it-firma, men det betyder ikke nødvendigvis, at slottet i Charlottenlund skal bibeholdes i den statslige ejendomsportefølje.

I de verserende drøftelser mellem Finansministeriet og Kulturministeriet om statens kulturhistoriske bygninger indgår også Ørholm Værk, et gammelt industrikompleks ved Mølleåen nogle få kilometer derfra. Fabriksbygningerne bruges af Nationalmuseet som magasiner til opbevaring af kulturhistoriske genstande helt tilbage fra Danmarks oldtid, men opbevaringsforholdene er dårlige. Planen er at overflytte effekterne til et nyt magasin ved Frederikssund, til en pris på rundt regnet 350 millioner kr., hvor også arkivalier fra Det Kongelige Bibliotek skal oplagres. Til gengæld kan de gamle bygninger ved Mølleåen, der var en papirfabrik for indtil cirka 100 år siden, sælges og blive moderniseret til attraktive boliger.

Den tværministerielle arbejdsgruppe forventes at aflevere sine anbefalinger til regeringen næste år.